

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 12:00 uur d.d. 17 februari – 12:00 uur d.d. 18 februari

5.1.2e

Directie Communicatie Vragen? Mail naar

5.1.2e

@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan Covid-19 Nederlanders ziek door Covid-19 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders Jongeren Herstel NL 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici Vakbonden / belangengroepen Virologen / microbiologen

Samenvatting

- De berichtgeving over de avondklok lijkt erg op die van gisteren. Je ziet enerzijds een gesprek over de geloofwaardigheid van het coronabeleid in aanloop naar het debat en anderzijds artikelen over het nut en noodzaak van de avondklok. In een rondgang van het NRC lijkt de meerderheid van de Tweede Kamer de spoedwet te gaan steunen. Uit Telegraaf's Stelling van de dag (14.156 respondenten) blijkt dat 59% het eens is met het doorzetten van de avondklok en 40% oneens. 1% heeft geen mening of weet het niet. De vraag "denkt u dat de avondklok noodzakelijk is in de bestrijding van het virus?" antwoordt 56% ja, 41% nee en 3% weet het niet.
- De Telegraaf meldt dat volgens Haagse Bronnen het kabinet werkt aan een testbewijs voor snellere versoepelingen. Zij spreken hierover ook met VNO NCW-voorzitter Ingrid Thijssen. Het testbewijs zou volgens haar de tweede helft maart klaar moeten zijn. INretail heeft laten weten dat winkeliers het idee om een coronatestbewijs in te stellen voor het heropenen van delen van de samenleving en de economie toe te juichen: "Alles dat kan helpen om de winkels weer te openen is goed", reageert een woordvoerder. Ook MKB-Nederland noemt het invoeren van een testbewijs een belangrijke stap
- In Trouw vanmorgen aandacht of de vaccins wel werken tegen de nieuwe mutaties van de Britse variant? In het artikel stellen zij dat farmaceuten met de moderne technieken in staat zijn om de vaccins snel aan te passen en dat maatregelen daarmee dus kunnen worden afgeschaald. Daarnaast vraagt het AD zich af of de strenge lockdown wel nodig was nu lijkt dat de Britse variant minder hard oprukt dan het RIVM had verwacht. Virologen Ron Fouchier en Eric Snijders zijn sceptisch over de grotere besmettelijkheid: "[...] het is inderdaad nog niet wetenschappelijk in een lab aangetoond dat de mutatie besmettelijk is, maar we zien het gewoon terug in de data, op heel veel plekken: deze variant verspreidt zich sneller. Dat is de realiteit waarmee wij werken."
- De campagne Herstel NL/Open NL.nu wordt steeds meer zichtbaar; in diverse steden zijn sinds vandaag billboards opgehangen, verschijnen er campagne-uitingen op social media en bijdragen in kranten. Herstel NL-initiatiefnemer Robin Fransman zegt in NRC dat de nu nog onzichtbare schade van de lockdowns op langere termijn moet worden meegewogen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om psychische schade door isolatie, en slechtere schoolresultaten voor kansarme kinderen. Het zal volgens hem nog een tijd duren voordat het op gang komend vaccinatieprogramma zoveel effect heeft dat de lockdown met zijn schadelijke gevolgen kan worden opgeheven.
- Ook in de praatprogramma's was het 'druk'. Bij Jinek opnieuw aandacht voor jongeren die hun verhaal vertellen over de 'stille ramp' die is ontstaan door de coronamaatregelen. De jongeren stellen dat zij (psychisch) het meeste leiden onder de coronamaatregelen, maar er zelf nauwelijks ziek van worden. Jongeren zouden graag meer perspectief zien en willen graag dat er meer aandacht komt voor de offers die zij brengen. Daarnaast benadrukken OMT-lid Diederik Gommers en Epidemioloog Alma Tostmann de maatregelen niet te snel los te laten, omdat dan de besmettingscijfers weer kunnen gaan stijgen. Bij Op1 pleit Armand Girbes om vanuit een bredere blik met verschillende deskundigen naar corona te kijken.
- Op de corporate social mediakanalen van VWS komt kritiek binnen op de campagne van stroop je mouw op: 'Mijn mouw is opgestroopt, maar wanneer ben ik aan de beurt?' Ook nog steeds opmerkingen dat de BN'ers hiervoor betaald zouden worden en men vindt het propaganda.

Karakterisering

-

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)
Slachtoffers

- Het **Catharina Ziekenhuis** in Eindhoven is opnieuw getroffen door een corona-uitbraak; het gaat om de afdeling chirurgie waar vijf patiënten en drie medewerkers positief zijn getest. Het is nog onbekend of het om de Britse variant gaat.

Scenario's

- RIVM-vaccinatiedirecteur Jaap van Delden** zegt in een interview met RTL Nieuws dat hij niet durft te zeggen of iedereen aan het eind van het jaar volledig gevaccineerd is. Volgens hem hangt het echt van de vaccinlevering af en dat is heel moeilijk te voorspellen. Wel verwacht hij dat een het eind van het derde kwartaal van dit jaar iedereen een eerste prik moet hebben gekregen.
- OMT-lid en arts-microbioloog Jan Kluytmans** zegt in radioprogramma *1 op 1* te verwachten dat binnen een week de overheersing van de Britse mutatie in ons land een wapenfeit is: "Je zult dan het kantelpunt gaan zien".

Informatiebehoefte

Welke informatie vragen leven er bij getroffen?

- Doorlopend blijft in de media de vraag aanwezig of de vaccins wel werken tegen deze (nieuwe) mutaties? Zo vraagt **Trouw** zich af of nieuwe mutaties ook suggereren dat het uitroeien van het coronavirus nog lang kan duren, als dat al mogelijk is? In het artikel stellen zij dat farmaceuten met de moderne technieken in staat zijn om de vaccins snel aan te passen en dat maatregelen daarmee dus kunnen worden afgeschaald, zo stelt de krant.
- Het **AD** vraagt zich af of de strenge lockdown wel nodig was, nu nieuwe steekproeven suggereren dat de Britse variant in Nederland minder hard oprukt dan eerder aangenomen? Het RIVM heeft de voorspelling voor de verspreiding van de variant inmiddels bijgesteld. Een mogelijke oorzaak van de 'daling' kan volgens **RIVM-topexpert virologie Chantal Reusken** zijn dat de omvang van de steekproeven wordt uitgebreid. En achteraf gezien zijn de eerste RIVM-voorspellingen over de ontwikkeling van de Britse variant, waar de strenge lockdown deels op stoelt, gedaan o.b.v. te kleine steekproeven. Reusken hoopt dat ze de snelheid van verspreiding van de Britse variant inderdaad overschat hebben, maar voegt eraan toe dat de scenario's op basis van de getallen die we toen hadden realistischer waren. **Virologen Ron Fouchier en Eric Snijders** zijn sceptisch over de grotere besmettelijkheid: "[...] het is inderdaad nog niet wetenschappelijk in een lab aangetoond dat de mutatie besmettelijk is, maar we zien het gewoon terug in de data, op heel veel plekken: deze variant verspreidt zich sneller. Dat is de realiteit waarmee wij werken."
- **De Volkskrant** vraagt zich af of er slordig wordt omgegaan met de vaccins of dat dit incidenten zijn? Dit n.a.v. een anoniem verhaal van een incident van verspilling van het corona-vaccin. Een studente die door een vriendin werd opgebeld met het verzoek: 'Kom snel naar het verpleegtehuis in Amsterdam-Oost dan krijg je een prik'. Dit is niet het eerste verhaal dat naar voren komt. Ook vraagt de krant zich af waarom er bij de verpleeghuizen geen wachtlijsten zijn met ouderen erop? Verpleeghuizen zeggen in een reactie hierop dat ze geen verkeerde verwachtingen willen wekken bij mensen op de wachtlijst. In een reactie zegt het RIVM niet instellingen te controleren of ze te veel besteld hebben maar wel kijkt of de bestelling ruwweg overeenkomt met het aantal bewoners. Het RIVM noemt deze 'gebeurtenis een 'incident'. De **Inspectie voor Gezondheidszorg** zegt wel dat er mogelijk instellingen zijn geweest die niet volgens de richtlijn hebben besteld, 'maar dit is geen schering en inslag'.
- Op de **corporate social mediakanalen van VWS** worden vragen gesteld over de vaccinatievolgorde.
- Op de **social mediakanalen van minister De Jonge** vragen mensen om perspectief, ze willen weten wanneer er weer meer mogelijk is en wanneer zaken als horeca en rijsscholen weer opengaan? Verder willen mensen weten wanneer ze aan de buurt zijn voor een vaccinatie, dit betreffen vooral 65-plussers of mensen met een medische indicatie.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- **De Nederlandse Zorgautoriteit (NZA)** meldt dat de ziekenhuiscapaciteit om andere dan coronazorg te leveren opnieuw is gegroeid; de landelijke operatiecapaciteit is met 70% iets hoger dan vorige week (toen was 68% daarvan beschikbaar). Daarnaast geeft 75% van de ziekenhuizen aan de kritisch planbare zorg weer volledig te leveren (vorige week was dat nog 71%). Andere planbare zorg wordt door 75% van de ziekenhuizen nog maar deels verleend en 3% zegt deze zorg volledig te kunnen geven.
- Wetenschappers, waaronder **Erasmus MC-onderzoekers**, hebben een virusremmer ontwikkeld die de overdracht van het virus tussen fretten blokkeert: het medisch centrum hoopt dat met de remmer ook een neusspray kan worden gemaakt waarmee mensen zich tegen het virus kunnen beschermen. **Erasmus MC-viroloog Rory de Vries** zegt dat het middel maar een dag werkzaam is: "Het is dus niet geschikt om een groot deel van de wereldbevolking langdurig te beschermen. Wij denken wel dat deze antivirale middelen kunnen helpen om de pandemie onder controle te krijgen. Je zou je dus kunnen beschermen tegen huisgenoten die besmet zijn, of veilig je besmette ouders bezoeken. Maar het middel zou ook gebruikt kunnen worden voor extra bescherming bij reizen, concerten of festivals."

GGD

- **De Gelderlander** stelt dat de **GGD XL-teststraat Arnhem-Nijmegen** een maand lang voor niets is dicht gebleven; de testlocatie ging in januari dicht om een nieuwe robotlijn te plaatsen voor snellere en betrouwbaardere testen. Door een besluit van VWS kreeg locatie Schiphol echter op dat moment voorrang. 'Achteraf gezien zijn we helaas een maand voor niets op slot geweest' stelt **GGD-woordvoerder Giovanna van Ijendoorn**. Volgens haar is sprake van een 'ongelukkige planning'. De verwachting is dat de teststraat half maart weer open kan na de plaatsing van de robotlijn.
- De **GGD** twitterde vanochtend dat één van de telefoonlijnen die 80-plussers kunnen bellen om een afspraak te maken voor een vaccinatie door een technische storing tijdelijk niet bereikbaar was (inmiddels is het probleem verholpen).

EU

- De **Europese Commissie** gaat sneller vaccins goedkeuren en fabrikanten krijgen meer geld vooruitbetaald om meer te produceren. Daarnaast is er meer geld beschikbaar gesteld voor opsporing en onderzoek naar nieuwe mutaties
- Het **Europees bureau voor fraudebestrijding (OLAF)** onderzoekt de toenemende praktijken met valse vaccins en volgens **Europees Commissievoorzitter Ursula von der Leyen** adviseert het lidstaten hoe ze oplichting met vaccins kunnen vaststellen.

Buitenland

- **CNN** meldt dat AstraZeneca ook in het VK een inspanningsverplichting heeft bij het leveren van coronavaccins. De nieuwszender heeft de hand gelegd op een 52 pagina's tellend contract tussen de Britse overheid en het bedrijf. Zo'n afspraak is minder hard dan een leveringsverplichting.
- **Zuid-Afrika** is gestart met het vaccineren van het Janssen-vaccin nadat bleek dat het AstraZeneca vaccin niet goed bleek te werken tegen de Britse variant. Ook in Zuid-Afrika is het vaccin nog niet goedgekeurd, maar gaat het om een uitgebreide studie onder zorgpersoneel.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuiglijke waarnemingen)?

- Volgens **KLM-topman Pieter Elbers** zorgt de geldende dubbele coronatestverplichting voor grote problemen bij de luchtvaartmaatschappij; tot zijn afgrijzen ziet hij klanten bij andere maatschappijen inchecken en heeft hij het liefst dat de maatregel z.s.m. wordt aangepast.
- Door een groep 'verontrustende' artsen en burgers is een [petitie](#) gestart waarin zij de overheid verzoeken om behandeling toe te staan van Corona met HCQ en zink en/of ivermectine.

Welke geruchten worden genoemd?

- De Telegraaf meldt dat volgens Haagse Bronnen het kabinet werkt aan een testbewijs voor snellere versoepelingen. Zij spreken hierover ook met **VNO NCW-voorzitter Ingrid Thijssen**. Het testbewijs zou volgens haar de tweede helft maart klaar moeten zijn. Een testbewijs met een negatieve uitslag zou mensen bijvoorbeeld op hun mobiele telefoon voor de duur van 48 uur toegang kunnen geven tot horeca, kantoor of theater. **LNAZ-voorzitter Ernst Kuipers**, onderschrijft de redenering. Hij zegt dat het openen van de economie het doel van ons allemaal zou moeten zijn, ook van de zorg. Thijssen vindt dat het kabinet de testcapaciteit moet opnemen in de routekaart. **INretail** heeft laten weten dat winkeliers het idee om een coronatestbewijs in te stellen voor het heropenen van delen van de samenleving en de economie toe te juichen: "Alles dat kan helpen om de winkels weer te openen is goed", reageert een woordvoerder. Ook **MBK-Nederland** noemt het invoeren van een coronatestbewijs een belangrijke stap voor het weer veilig kunnen openen van de economie.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Wat doen of laten getroffen en betrokkenen?

- **DeltaSafe Security-directeur Michel Staat** belooft zijn 160 werknemers €100,- bonus als ze zich laten inenten. Hij ziet de beloning niet als vorm van dwang: "Het is geen bedrag om al je bezwaren te laten vallen, maar meer een mooie aanmoediging." **Vice-voorzitter van FNV, Kitty Jong** wordt in Telegraaf om een reactie gevraagd; zij zegt dat er nu nog geen goede afspraken gemaakt kunnen worden met werkgevers over het vaccineren, omdat niet alle werkgevers voldoen aan goede voorzorgsmaatregelen op de werkvloer. VNO NCW zegt dat het goed informeren van werknemers samen kan gaan met een hoge vaccinatiebereidheid.
- In de eerste maand van 2021 is de bierverkoop met 30% op jaarbasis gedaald. Volgens de **Nederlandse Brouwers** is er sprake van de op twee na slechtste maand sinds de eerste lockdown in maart vorig jaar.

Betekenisgeving

Welke oproepen worden gedaan?

- **Extra handen voor de zorg** roept studenten die nu een opleiding volgen in zorg of welzijn op te komen helpen in de zorg; volgens de initiatiefnemers kunnen ze per direct betaalde werkervaring opdoen en de sector vooruit helpen in de crisis.
- In het FD doet **Universiteit Utrecht-hoogleraar (digitale samenleving en mediacultuur) José van Dijk** een oproep om burgers regie te geven over hun eigen gezondheidsdata. Zij stellen dat het probleem nu is dat er gezocht wordt naar de oplossing. Zoals een app, maar dat de aanpak van groot belang is omdat burgers vertrouwen moeten krijgen in de veiligheid en privacy van een systeem. Dus eerst bepalen hoe gegevens worden beheerd, ingevoerd en ontsloten. Het vertrouwen in het beheer is door het recente GGD-datalek beschadigd. Zij vragen zich af of de burger niet, net als bij bankzaken, zelf de regie kan krijgen over gegevens.

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- **OMT-leden Diederik Gommers** en **Károly Illy** geven bij Jinek aan voorstanders te zijn van de proeven met evenementen en in het onderwijs: "Dit helpt ons verder en we leren ervan." Illy zegt daarbij dat de jongeren ook in deze testen moeten worden meegenomen.
- **OMT-lid en arts-microbioloog Jan Kluytmans** zegt in radioprogramma *1 op 1* dat de afnemende testbereidheid van de laatste paar weken hem zorgen baart en dat het barre winterweer en data-lekken bij de GGD's hierbij niet hebben geholpen. Volgens hem betekent minder testen dat er minder data voorhanden zijn om in de modellen te stoppen op basis waarvan adviezen en beleid worden gebaseerd. "De laatste metingen wijzen uit dat slechts 5% van de mensen met klachten bereid is zich te laten testen. Dat is natuurlijk niet wat je zou willen." Massaal testen en vaart maken met het vaccinatieprogramma: "daarmee valt of staat de vraag wanneer ons land weer langzaam van het slot af kan."
- **NRC-schrijver Peter Zantingh** uit in een [Twitter-draadje](#) kritiek op de communicatie over de coronavoorschriften omtrent de Tweede Kamer-verkiezingen. "Belangrijk dat dit goed gaat, maar zó slordig communiceren", zo stelt hij.

- Op de **corporate social mediakanalen van VWS** komt kritiek binnen op de campagne van stroop je mouw op: 'Mijn mouw is opgestroopt, maar wanneer ben ik aan de beurt?' Ook nog steeds opmerkingen dat de BN'ers hiervoor betaald zouden worden en men vindt het propaganda. Daarnaast een opmerking als 'zonde van het geld. Dit geld hadden ze beter voor de vaccinaties kunnen gebruiken zodat we sneller aan de beurt zijn.'

Maatregelen

- De campagne **Herstel NL/Open NL.nu** wordt steeds meer zichtbaar; in diverse steden zijn sinds vandaag billboards opgehangen, verschijnen er campagne-uitingen op social media en bijdragen in kranten. **Econoom en voormalig CPB-directeur Coen Teulings, hoogleraar aan de Universiteit Utrecht** zegt in het AD dat "de schaduwkanten van het beleid onderbelicht blijven. De psychische gevolgen en de gezondheidsschade voor jongeren, de economische recessie. De steunpakketten van het kabinet zijn goed, maar niet eeuwig vol te houden. Bovendien nemen ze niet weg dat er ondernemers failliet gaan, scholieren nu zonder baan de arbeidsmarkt op komen." **Herstel NL-initiatiefnemer Robin Fransman** zegt in NRC dat de nu nog onzichtbare schade van de lockdowns op langere termijn moet worden meegewogen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om psychische schade door isolatie, en slechtere schoolresultaten voor kansarme kinderen. Het zal volgens hem nog een tijd duren voordat het op gang komend vaccinatieprogramma zoveel effect heeft dat de lockdown met zijn schadelijke gevolgen kan worden opgeheven. „Honderd procent veiligheid kunnen ook wij niet beloven, maar de lockdown is nu al te lang zeer onveilig voor grote groepen mensen”, zegt Fransman.
- **OMT-lid Diederik Gommers** stelt bij Jinek dat het van belang is om de coronamaatregelen niet te snel los te laten, want als dit gebeurt zullen de besmettingscijfers snel stijgen. Zo is Gommers ook een voorstander van het behouden van de avondklok: "Als we de avondklok en andere dingen eraf halen, komen er 700 ic-patiënten bij. Dat komen we op een kritische grens. Op dat moment geef ik tegengas."
- Bij **Jinek** zijn gisteravond jongeren te gast die opnieuw hun verhaal doen over de 'stille ramp' die is ontstaan door de coronamaatregelen. De jongeren stellen dat zij (psychisch) het meeste leiden onder de coronamaatregelen, maar er zelf nauwelijks ziek van worden. Jongeren zouden graag meer perspectief zien en willen graag dat er meer aandacht komt voor de offers die zij brengen.
- **Epidemioloog Alma Tostmann** zegt bij Op1 eveneens dat het van belang is dat aan de maatregelen vast wordt gehouden om het aantal besmettingen laag te houden. Ook spreekt ze de verwachting uit dat de besmettingscijfers door de Britse variant over een paar weken zullen gaan stijgen, of dat de besmettingen in ieder geval gelijk zullen blijven. Met de huidige maatregelen verwacht ze alleen niet dat de besmettingscijfers zo hoog als voorspeld zullen zijn.
- **AMC IC-chef Armand Girbes** pleit bij Op1 voor een 'bredere blik op corona, vanuit verschillende disciplines.' Alle maatregelen die we nemen zijn volgens Girbes enkel gefundeerd op het ene aspect om het virus naar 0 te krijgen. De andere patiënten vallen volgens hem door de grote aandacht voor corona weg. Er moet volgens Girbes met 'een breed scala aan deskundigen' gekeken worden naar de crisis en men moet zich ervan bewust zijn dat het naar 'zero corona' gaan niet zal lukken.
- Op de **social mediakanalen van minister De Jonge** veel negatieve reacties op de avondklok van mensen die er tegen zijn. Men vindt het niet meer nodig en wil meer versoepelingen.

Hoe wordt naar de overheid gekeken?

Opiniepeilingen

- **I&O Research** concludeert op basis van een peiling, die werd gehouden voordat de rechtbank in Den Haag dinsdag bepaalde dat de avondklok moest komen te vervallen, dat het aantal Nederlanders dat om lockdown-versoepelingen vraagt toeneemt: 45% wil minder maatregelen, terwijl dat eind januari nog 21% was. Bijna 1 op de 10 ondervraagden wil juist dat de lockdown wordt aangescherpt, terwijl eind januari 29% dit vond en begin januari 33%. Ook staan minder mensen achter de maatregelen: zo'n 68% steunt de aanpak, terwijl 75% dat eind januari deed en 72% begin januari. Vooral jongeren voelen zich slechter dan voor de coronacrisis. Iets meer dan de helft van de deelnemers wil daarom dat de maatregelen eerst voor jongeren worden versoepeld. 8 op de 10 mensen vinden de avondklok acceptabel. Mensen hebben meer moeite met de regel dat ze nog maar één gast mogen ontvangen. Ook is er veel kritiek op het vaccinatiebeleid: zo'n 15% vindt dat de inenting goed of uitstekend verlopen. Meer dan de helft vindt dat het niet zo goed of ronduit slecht gaat. Maar dat heeft geen invloed op de vaccinatiebereidheid, verreweg de meeste mensen zijn van plan om zich in te laten enten.
- Uit **Telegraaf's Stelling van de dag** (14.156 respondenten) blijkt dat 59% het eens is met het doorzetten van de avondklok en 40% oneens. 1% heeft geen mening of weet het niet. De vraag "denkt u dat de avondklok noodzakelijk is in de bestrijding van het virus?" antwoordt 56% ja, 41% nee en 3% weet het niet.